

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

FÖRSKOLAN URD

Typ av styrdokument	Plan för diskriminering och kränkande behandling
Beslutsinstans	
Fastställd	231128
Diarienummer	
Giltighetstid	Till upprättande av ny plan november 2024
Dokumentet gäller för	Skola/förskola: Förskolan Urd
Dokumentansvarig	Rektor: Anna Axelsson
Tidpunkt för aktualitetsprövning	

Innehåll

1. Vision
2. Mål
3. Främjande arbete
4. Utvärdering av föregående plan
5. Kartläggning av nuläge
6. Riktade åtgärder – förebyggande arbete läsåret 2023-2024
7. Åtgärder vid kränkande behandling/ansvarsfördelning
 - 7.1 Agerande vid kränkning barn – barn
 - 7.2 Agerande vid kränkning vuxen – barn
 - 7.3 Agerande vid kränkning vuxen-vuxen
8. Dokumentation

Bilagor

- Bilaga 1 Definition av begrepp
- Bilaga 2 Diskrimineringsgrunderna
- Bilaga 3 Stödmaterial vid kartläggning

1. Vision

Visionen för förskolan Urd är **“Vi är Möjligheternas hus - en mötesplats där vi tillsammans formar framtidens demokratiska samhälle.”** Vår förskola ska präglas av värdeorden trygghet, förundran, demokrati och framtidstro. Dessa värden ska genomsyra utbildningens innehåll, pedagogernas förhållningssätt och de pedagogiska lärmiljöerna.

2. Mål

“Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk, vardaglig handling i olika sammanhang”

Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,*
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,*
- förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,*
- respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället*

(Lpfö18, sid 12)

3. Främjande arbete

Utdrag ur Lika rättigheter i förskolan - ett stöd i förskolans likabehandlingsarbete

“Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för allas lika värde.

Främjande arbetet utgår från förskolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Arbetet är alltså en del av förskolans fortgående värdegrundsarbete och de främjande insatserna riktar sig till alla barn. Det är viktigt att de olika diskrimineringsgrunderna lyfts fram och behandlas.

Det främjande arbetet ska

- bedrivs kontinuerligt, systematiskt och målinriktat, samt
- integreras i verksamheten och återspeglas i bland annat förhållningssätt, fysisk miljö och pedagogiskt material.”

Det främjande arbetet på förskolan Urd innebär att:

- Pedagogerna bemöter alla på förskolan med respekt och lyhördhet samt verkar dagligen för ett gott samarbete med barnens vårdnadshavare.
- Pedagogerna är närvarande bland barnen, observerar deras samspel och stödjer deras sociala utveckling. De ska ha god uppsikt över de platser där barnen vistas och sprida ut sig på olika platser både inom- och utomhus.
- Pedagogerna är uppmärksamma på att alla barn får vara delaktiga och ha inflytande i utbildningen. Allas tankar, idéer och upplevelser ska tas på allvar.
- Förskolan erbjuder miljöer och kost som är anpassade till alla barn, oavsett etnicitet, religion, allergi eller funktionsnedsättning.
- Förskolan ska ha ett tillåtande klimat där barn, vårdnadshavare och pedagoger påtalar problem och agerar vid kränkningar.
- Förskolan genomför kontinuerligt olika kompetensutvecklingsinsatser i form av t.ex. litteratur, diskussioner eller nätverksträffar.

4. Utvärdering av föregående plan

Utvärdering av föregående plan ingår i förskolan systematiska kvalitetsarbete och dokumenteras under delområdet normer och värden. Ansvarig för utvärdering är rektor och arbetslag på förskolan. Plan mot diskriminering och kränkande behandling upprättas årligen och publiceras på kommunens hemsida. Planen tas upp vid introduktion av nya familjer, under utvecklingssamtal med vårdnadshavare samt vid behov.

5. Kartläggning av nuläge

Barnens trygghet och trivsel kartläggs under höstterminen. Exempel på kartläggningsarbete:

- planerade samtal med barnen
- trygghetsvandring
- barnobservationer, individuellt och i grupp

Ansvarig för kartläggning är arbetslag på förskolan.

Förskolans kartläggning av nuläge:

Föregående läsårs riktade åtgärder var att öka trygghet och lekro utomhus, genom smågrupperingar samt att stärka barnens empatiska förmåga. Många skriver fram smågrupperingar som en framgångsrik strategi i sina kartläggningar vilket har resulterat i trygghet och ökat handlingsutrymme för barnen. Arbetet med att öka trygghet och lekro utomhus har bara påbörjats och behöver fortsätta. Kartläggningen är en sammanställning av pedagogernas observationer av barngrupper, samtal med barn, daglig kontakt och ett frågeformulär till vårdnadshavare.

Kartläggningen av förskolans yngre barn visar att det inte finns någon speciell plats som barnen känner sig otrygga på. Däremot blir barnen mer otrygga när det kommer in föräldrar eller personal som de inte brukar vara med. Vissa barn visar lite mer oro när vi är ute på gården, vilket kan bero på otrygghet men även att de bara inte vill vara ute. Något som har uppmärksammats är att barnen känns väldigt trygga vid deras "mötesplats" ute på gården, vilket kan bero på att det är en plats barnen har blivit introducerade till och som besöks flera gånger i veckan. Precis som vid mötesplatsen visar också flertalet av barnen en stor trygghet och även lekro inne på hemvisten där de rör sig fritt mellan rummen bekymmerslöst. Observationerna visar inte att det finns barn som hamnar utanför gruppen. Alla barn i barngruppen samspelar med alla och söker kontakt med alla i gruppen. Ingen hierarkisk struktur i lek eller samvaro kan observeras.

Kartläggningen av barnen i mellanåldern visar att barnen visar stort intresse för alla miljöerna. De är trygga med de flesta av barnen i gruppen men kan visa oro och rädsla inför andra barn, oavsett miljö. Det förekommer att barn är fysiskt utåtagerande vilket skrämmer. Här behövs mindre sammanhang och att vuxna finns nära. De yngre mellanbarnen är mycket förtjusta i musik, dans och rörelse vilket skapar trygghet och glädje. Många tycker också om att vara ute. De lite äldre mellanbarnen grupperar sig och samspelar i miljöerna. Barnen ger särskilt uttryck för att trivas i ateljén, byggrummet, sinnesrummet, hemvrån och läsvrån. De platser som identifierats som otrygga är toaletten med automatisk belysning där det plötsligt släcks, några tycker även att det är läskigt när det är mörkt i sinnesrummet. Barnen tycker att barn som slåss är otryggt oberoende av plats. Svaren som barnen gett visar att flera av dem har strategier för att få vara med i leken, vara i fred och någon gör något de inte vill samt när någon är ledsen. Många tar hjälp av en vuxen och flera tar till egna verktyg som att fråga, säga stopp, att gå ifrån och att trösta.

De äldsta barnens kartläggning visar precis som för mellanbarnen att de flesta upplever sig ha verktyg och handlingsutrymme för leken. Barnen upplevs tycka om alla miljöer som är inne på hemvisten och hittar på många olika lekar och

aktiviteter i rummen. Låshörnan används ofta av barn som vill vara på en lugnare plats och sitta en stund för sig själv. Platser där kösystem används kan bli oroliga och otrygga. Även toaletsituationen kan upplevas otrygg av några barn. En del vill att dörren ska vara helt stängd, medan andra vill att det ska vara öppen för att känna sig trygg. Barnen har även uttryckt oro över att inte kunna komma ut om dörren blir låst eller att inte någon vuxen ska höra dem när de ropar efter hjälp. Något barn tycker att det känns läskigt att vara själv i sinnesrummet när det är mörkt.

Pedagogerna hos de äldsta barnen har lagt vikt vid att utveckla en gruppkänsla och tillhörighet vilket lett till trygghet. Det visar sig genom att alla barn har någon eller några de tyr sig till och ofta frågar efter. Men även då den personen inte är närvarande bildas nya konstellationer. Lekgrupper har varit effektivt för att barnen ska hitta nya kamrater som de kan skapa en relation till. Under utevistelsen vill barnen ofta leka regellekar tillsammans. När leken är igång så kommer även barn från andra grupper och deltar. Det observerades i början av terminen barn som riskerar att hamna utanför gruppen. Barn som inte tar så stor plats och backar undan då det blir stökigt eller högljutt. I de fallen är pedagogerna observanta och skapar ett mindre sammanhang där dessa barn kan känna sig trygga. En bit in på terminen observeras att alla har kompisar i gruppen och gruppen fungerar bättre och bättre tillsammans som helhet. Det finns viss hierarkisk struktur i leken/samvaron. Det visar sig genom att barn säger åt andra barn om vilka roller de ska ha i en viss lek eller att de exempelvis inte kan rasa ett specifikt torn eftersom det är ett barn de har stor respekt för som har byggt det. Ibland uttrycker barnen att det inte får plats fler i leken eller på gungan trots att det egentligen finns plats. Det kan även vara så att barn väljer att avsluta och byta lek om det kommer någon de inte vill ska vara med i leken. Uttryck som t.ex. "jag vill inte sitta bredvid en tjej" förekommer ibland. Genom att vara nära barnen uppmärksammas hierarkisk struktur och uteslutning av barn. Detta arbetas med genom stöttning i lek och samtal om allas lika värde.

Samtliga grupper arbetar med mångfald och interkulturalitet. Det första man möts av när man kommer in på förskolan är det kulturella årshjulet, därefter kommer man till "glada-hjärtan-röret" (ett projekt som gjordes i samband med utbildningen interkulturalitet och flerspråkighet). Efter det möter man barnens bibliotek. Här finns det böcker på olika språk och en välkomnande vägg där alla förskolans språk och kulturer uppmärksammas. Inne på avdelningarna finns trygghetsord, nyckelord och alfabet på olika språk. Förskolan tar tillvara på kunskaper hos personal och familjer som är flerspråkiga. Alla nya familjer möts vid introduktionssamtalet av en kartläggning kring barnens språk där flerspråkighet och kulturer lyfts. Bildstöd och tecken som stöd är verktyg för att stärka alla barns rätt till kommunikation.

Förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling hänger i entrén på förskolan och tas upp i samband med introduktioner. Alla grupper arbetar främjande med värdegrundsarbete, flera med hjälp av materialet "Kompisböcker med kanin och igelkott". Att vuxna på förskolan bemöter varandra på ett bra sätt är grundläggande för ett gott klimat på förskolan.

Vårdnadshavarnas kartläggning visar ett mycket gott resultat och en stor nöjdhet med pedagogernas bemötande gentemot barn och föräldrar.

Kartläggningen summeras i följande riktade åtgärder:

6. Riktade åtgärder – förebyggande arbete läsåret 2023-2024

Detta arbete syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Arbetet omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer.

Mål och åtgärder utifrån kartläggningen (kopieras till SKA-mall):

- Öka trygghet och lekro utomhus
- Öka trygghet och stärka integritet i samband med toalettbesök/blöjbyten.

7. Åtgärder vid kränkande behandling/ansvarsfördelning

Personal på förskolan har gemensamt ansvar att uppmärksamma och meddela kränkningar till rektor. I de fall då kränkningar rapporteras ska insatserna bestå av information till och samtal med berörda personer/vårdnadshavare, både den utsatte och den eller de som utsatt någon för kränkande behandling. All personal ska vara väl införstådda med förskolans åtgärder. Även barn och vårdnadshavare ska ha kännedom om dessa.

7.1 Agerande vid kränkning barn – barn

De yngsta barnen kan inte göra sig skyldiga till kränkande eller diskriminerande handlingar. Förskolans pedagoger har ett fostrans- och tillsynsansvar.

Pedagoger ansvarar för att samtala med berörda barn i syfte att förhindra kränkningar genom att uppmärksamma barnen på händelsen, att tydligt visa att kränkande beteende inte är acceptabelt och genom att använda sig av öppna frågor, exempel:

- Vad var det som hände?
- Hur tänkte/kände du?
- Hur tror du att den andra kände sig?
- Kunde du gjort på något annat sätt?

Pedagoger ansvarar för att rektor och vårdnadshavare informeras.

7.2 Agerande vid kränkning vuxen – barn

När en vuxen, pedagog eller vårdnadshavare, kränker ett barn måste den som upptäcker detta agera utan dröjsmål.

Personen ansvarar för att:

- Informera rektor.
- Kontakta och informera vårdnadshavare till barnet som utsatts.

Rektor ansvarar för att:

- genomföra enskilt samtal om händelsen med den som utsatt ett barn för kränkning/diskriminering.
- utreda, åtgärda, dokumentera och följa upp händelsen.
- anmäla händelsen i systemet Draftit där den går vidare till barn och utbildningsförvaltningen i Falköpings kommun.

7.3 Agerande vid kränkning vuxen-vuxen

Personen som har misstanke om att kränkande behandling förekommer ansvarar för att anmäla till rektor och/eller facklig företrädare eller annan person som anmälaren har förtroende för.

Rektor ansvarar för att:

- göra en bedömning av händelsen snarast.
- samtala med berörda parter och skyndsamt påbörja utredning. Vid behov upprättas en åtgärdsplan.
- Kontakta facklig organisation.
- Företagshälsovård och HR kontaktas vid behov.
- Polis och arbetsmiljöverket kontaktas vid behov.

8. Dokumentation

Följande arbetsgång är avsedd att användas som underlag för dokumentation och uppföljning av händelser.

1. Vad har hänt?
2. Vem har anmält?
3. Vilka åtgärder har vidtagits med omedelbar verkan?
4. Vad kommer att ske ytterligare? När?
5. Berörda som har informerats i ärendet: Personer? Tidpunkt? På vilket sätt?
6. Tid för uppföljning.
7. Deltagare vid uppföljningen.

8. Dokumentation/arkivering.
9. Dokumenterat av. Datum.

Inkommen anmälan registreras i systemet Drafit och vidarebefordras därmed till registrator i Falköpings kommun samt till verksamhetschef.

Bilaga 1

Definition av begrepp

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till lika behandling. Alla som vistas i förskolan ska ha samma rättigheter utan att utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskriminering

Utdrag ur Diskrimineringslagen (2008:567) 1 kap.

4 § "I denna lag avses med diskriminering

direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse,"

Trakasserier och sexuella trakasserier

trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-5 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag. Lag (2014:958).”

Kränkande behandling

Utdrag ur Skollagen (2010:800) 6 kap.

3 § “I detta kapitel avses med...kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.”

Utdrag från Skolverkets hemsida:

“Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Ett barn eller en elev kan till exempel bli utsatt för kränkande behandling av någon i personalen eller av flera andra barn eller elever i verksamheten. Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling förekommer ofta på internet, till exempel på sociala medier.”

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>)

Mobbning

“Mobbning är inte ett begrepp som används i skollagen. Det brukar kallas för mobbning om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen.”

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>)

Bilaga 2

Diskrimineringsgrunderna

Diskrimineringsgrunderna är:

Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Utdrag ur Diskrimineringslagen (2008:567) 1 kap.

5 § "I denna lag avses med

kön: att någon är kvinna eller man,

könsöverskridande identitet eller uttryck: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön,

etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande,

funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå,

sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning, och

ålder: uppnådd levnadslängd.

Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön. Lag (2014:958)."

Bilaga 3

Stödmaterial vid kartläggning

Frågor:

Till barn:

1. Hur gör du när du vill leka med någon?
2. Hur gör du om du vill vara ifred?
3. Hur gör du om någon gör något mot dig som du inte tycker om?
4. Hur gör du om du ser att någon är ledsen eller behöver hjälp?

Till vårdnadshavare:

1. Hur upplever du de vuxnas bemötande mot ditt barn?
2. Hur upplever du de vuxnas bemötande mot dig?

Till arbetslaget:

1. Hur syns det i förskolan att vi välkomnar mångfald och interkulturalitet?
2. Hur syns det att förskolan arbetar aktivt mot kränkningar och diskriminering?
3. Hur upplever du att vuxna bemöter varandra på förskolan?

Observationsunderlag:

Genomför trygghetsvandring.

Lyssna in barnens tankar och funderingar. Finns det någon plats på förskolan som de upplever otrygg? Uttrycker barnen oro för något? Vad visar barnen intresse för, vad leker de med och i vilka miljöer ger barnen uttryck för trygghet och lekro?

Genomför sociogram.

Med vem eller vilka samspelar barnen? Var observanta som pedagoger och identifiera vilka som är med i gruppen och om någon riskerar att hamna utanför. Finns det hierarkisk struktur i leken/ samvaron kring vem som får ta vilken roll i leken? Används strategier för att utesluta något barn från något sammanhang? Förekommer "lekmönster" kopplat till diskrimineringsgrunderna som behöver brytas?